

Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego

Projekt

**XXIX Spotkanie Pomorskiego Forum Samorządowego
ds. Profilaktyki i Promocji Zdrowia (PoFoS)**

Gdańsk 31 stycznia 2020 r.

Czym jest Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego?

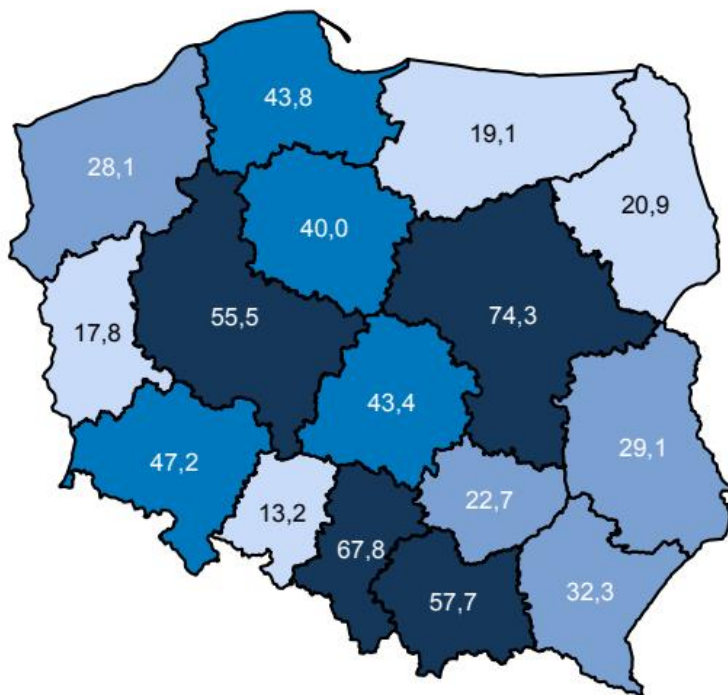
Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego jest strategią działań Samorządu Województwa Pomorskiego mającą na celu zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi kompleksowej, wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i wsparcia.

Podstawa prawna:

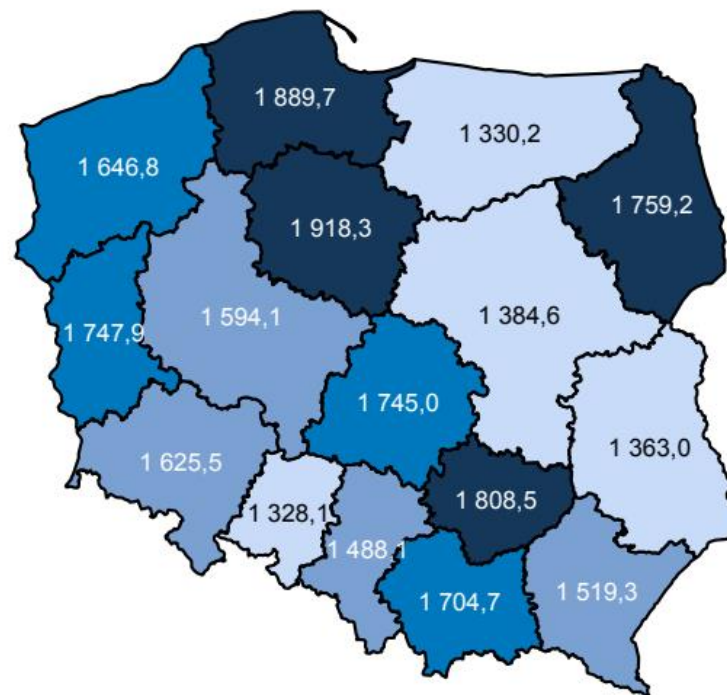
Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego powstał w wyniku postanowień **Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022 (NPOZP)** zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

Wprowadzenie – epidemiologia Chorobowość rejestrowana

w tys. pacjentów

na 100 tys. ludności

Chorobowość rejestrowana na dzień 31.12.2016 wg zamieszkania pacjenta zgodnie z „Mapami potrzeb zdrowotnych w zakresie zaburzeń psychicznych dla województwa pomorskiego” dalej „Mapy Potrzeb”

Wprowadzenie – epidemiologia

Umieralność

Umieralność

W okresie 2013-2015 w województwie pomorskim stwierdzono 676 zgonów z powodu zaburzeń psychicznych, z których 23,2% dotyczyło osób w wieku 65 lat i starszych, 81,5% zmarłych stanowili mężczyźni.

Współczynnik rzeczywisty umieralności z powodu tych chorób w województwie pomorskim wynosił 9,8/100 tys. ludności i był **wyższy od ogólnopolskiego o 113%**.

Ta wartość współczynnika plasuje województwo na **2. miejscu w Polsce**, licząc od województwa o najwyższej wartości.

Wprowadzenie – epidemiologia

Prognoza

Prognozy

W „Mapach potrzeb” dokonano wielowątkowej wariantowej analizy i prognoz zapadalności na choroby psychiczne dla województwa pomorskiego.

Zakładając wyłącznie zmiany demograficzne (wariant minimalny) prognozuje się, że w województwie pomorskim zapadalność rejestrowana w latach 2020–2029 **wzrośnie o 9,16%**.

Pomorski Zespół ds. Zdrowia Psychicznego

Zarząd Województwa Pomorskiego, uchwałą nr 1045/86/2019 z dnia 15.10.2019 r. powołał Pomorski Zespół ds. Zdrowia Psychicznego

Do zadań zespołu należy:

1. Udział w opracowaniu Pomorskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, uwzględniającego programy powiatowe oraz potrzeby ludności województwa w zakresie zdrowia psychicznego i opieki psychiatrycznej oraz dostosowanie do nich skoordynowanych działalności różnych form i pomocy i oparcia społecznego oraz aktywizacji zawodowej.
2. Doradzanie w inicjatywach podejmowanych przez Województwo Pomorskie w zakresie ochrony zdrowia psychicznego.

Skład Pomorskiego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego: konsultanci wojewódzcy w dziedzinie psychiatrii i pielęgniarstwa psychiatrycznego, przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i opieki zdrowotnej, przedstawiciele Wojewody Pomorskiego, Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, Przedstawiciel Pomorskiej Koalicji na Rzecz Zdrowia Psychicznego.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2017-2022 (NPOZP) – podział zadań

Podmioty realizujące NPOZP 2017 – 2022 :

1. Minister właściwy ds. zdrowia

- a) Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej (CZD, plan umiejscowienia CZP, zapewnienie kadry)
- b) Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy (wypracowanie standardów postępowania w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, monitorowanie realizacji NPOZP, przygotowanie zasad współpracy CZP z pomocą społeczną oraz aktywizacją zawodową)
- c) Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi
- d) Monitorowanie i ocena skuteczności realizowanych w ramach Programu (monitorowanie wskaźników epidemiologicznych i jakościowych).

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2017-2022 (NPOZP) – podział zadań

Podmioty realizujące NPOZP 2017 – 2022 :

2. Minister właściwy do spraw pracy, zabezpieczenia społecznego i rodziny

- a) Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego
- b) Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z zaburzeniami psychicznymi
- c) Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy.

3. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania – udzielenie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniom, rodzicom i nauczycielom, na zasadach uzgodnionych z ministrem ds. zdrowia.

4. Minister Sprawiedliwości – zapewnienie osobom przebywającym w placówkach penitencjarnych wymiaru sprawiedliwości dostępu do opieki psychiatrycznej i wsparcia psychologicznego.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2017-2022 (NPOZP) – podział zadań

Podmioty realizujące NPOZP 2017 – 2022 :

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych – dostosowanie działalności placówek resortowych, w których funkcjonują oddziały psychiatryczne, w tym upowszechnienie środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej.

6. Minister Obrony Narodowej – dostosowanie działalności placówek resortowych, w których funkcjonują oddziały psychiatryczne, w tym upowszechnienie środowiskowego modelu opieki psychiatrycznej. Opieka psychiatryczna nad weteranami.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2017-2022 (NPOZP) – podział zadań

7. Narodowy Fundusz Zdrowia

- a) Finansowanie świadczeń z zakresu psychiatrycznej środowiskowej opieki
- b) Zapewnienie priorytetowego wzrostu nakładów na świadczenia zdrowotne
- c) Wprowadzenie finansowania świadczeń zdrowotnych CZP pozwalających na objęcie kompleksową opieką pacjentów z obszaru jego działania
- d) Opracowanie i wprowadzenie zasad finansowania specjalistycznych świadczeń zdrowotnych według zryczałtowanej stawki na leczenie osoby/jednostki lub grupy jednostek diagnostycznych.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego 2017-2022 (NPOZP) – podział zadań

Podmioty realizujące NPOZP 2017 – 2022 :

8. Samorządy województw *(w dalszej części prezentacji)*

9. Samorządy powiatów

- a) Opracowanie lokalnego programu
- b) Utworzenie CZP
- c) Upowszechnienie pomocy i oparcia społecznego
- d) Wspieranie organizacji pozarządowych
- e) Wsparcie powiatowych centrów pomocy rodzinie
- f) Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, w tym prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej wśród pracodawców
- g) Koordynacja zadań
- h) Informator o pomocy psychiatrycznej

10. Jednostki samorządu terytorialnego

- a) Wspieranie poradni psychologiczno-pedagogicznej

Konsultacje Pomorskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Współpraca na rzecz ochrony zdrowia psychicznego mieszkańców województwa pomorskiego

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022 określa zadania dla poszczególnych podmiotów realizujących Program, w tym dla samorządów województw oraz samorządów powiatów.

W przypadku zadań przypisanych samorządom województw wskazano również istotną rolę współpracy z **samorządami powiatów**, przede wszystkim w zakresie rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego na terenie danego województwa.

Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego uwzględnia działania jednostek samorządu terytorialnego na terenie województwa pomorskiego

Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego – zawartość dokumentu

1. Część analityczna Programu

Skupia się na szczegółowej analizie stanu pomorskiej psychiatrii na tle sytuacji w kraju

2. Część praktyczna Programu

Określa cele realizujące potrzebę poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz sposoby realizacji tych celów

Wypracowane w ramach Programu wytyczne i modelowe rozwiązania powinny zostać uwzględnione w obecnej perspektywie oraz powinny stanowić podstawę do opracowywania kolejnych dokumentów strategicznych np. Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego czy też wytycznych dotyczących przyszłego budżetu unijnego na lata 2021-2027.

Pomorski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego – zawartość dokumentu

1. Wstęp
2. Realizatorzy
3. Źródła finansowania
4. Podstawy prawne
5. Diagnoza epidemiologiczna i zasoby województwa pomorskiego
6. Zdrowie psychiczne – opis problemu zdrowotnego
7. Rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych – epidemiologia
8. Zasoby systemu ochrony zdrowia w zakresie opieki psychiatrycznej
9. ANALIZA SWOT systemu ochrony zdrowia psychicznego
10. Cele Pomorskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego
 - ✓ Cel szczegółowy 1: Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej
 - ✓ Cel szczegółowy 2: Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego
 - ✓ Cel szczegółowy 3: Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi
 - ✓ Cel szczegółowy 4: Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy
 - ✓ Sposób realizacji celów
11. Zarządzanie i monitorowanie Programu
12. Podsumowanie

**Zapewnienie osobom z zaburzeniami
psychicznymi wielostronnej opieki
adekwatnej
do ich potrzeb**

Propozycja działań

Cel szczegółowy 1:

Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej

1. Opracowanie **strategii rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego** z uwzględnieniem map potrzeb, programów powiatowych, **wojewódzkiego programu** zwiększania dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej
2. Opracowanie i wspieranie stopniowego wdrażania **planu umiejscowienia CZP**
3. Przygotowanie **analizy pod kątem możliwości stopniowego zmniejszania i przekształcania dużych szpitali psychiatrycznych w placówki specjalistyczne**, zapewniające profilowe usługi zdrowotne (w tym psychosomatyki sądowo-psychiatryczne) z jednoczesnym przenoszeniem zadań podstawowej psychiatrycznej opieki stacjonarnej do oddziałów szpitali ogólnych
4. Poprawa i stałe doskonalenie współpracy pomiędzy **lekarzami POZ** a poradniami zdrowia psychicznego i poradniami psychologicznymi
5. **Plan rozwoju istniejących zasobów** opieki psychiatrycznej będących własnością SWP

Plan umiejscowienia Centrów Zdrowia Psychicznego

Plan umiejscowienia Centrów Zdrowia Psychicznego

Centra Zdrowia Psychicznego według Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

1. Zadanie **samorządów powiatów** – utworzenie CZP zgodnie z zasadami organizacyjnymi zawartymi w rozdziale 4 NPOZP.
2. CZP dla dorosłych składa się co najmniej z zespołu :
 - 1) **ambulatoryjnego** (przychodnia) – porady lekarskie i psychologiczne, indywidualna i grupowa pomoc psychoterapeutyczna, czynności pielęgniarskie, interwencje socjalne;
 - 2) **środowiskowego** (mobilnego) – wizyty domowe, terapia indywidualna i grupowa, praca z rodziną, treningi umiejętności, budowanie sieci oparcia społecznego, zajęcia i turnusy rehabilitacyjne;
 - 3) **dziennego** – hospitalizacja dzienna psychiatryczna w celu zintensyfikowania oddziaływań diagnostycznych, terapeutycznych lub rehabilitacyjnych;
 - 4) **szpitalnego** – całodobowa opieka szpitala – **podstawowym i docelowym rozwiązaniem są świadczenia oddziałów psychiatrycznego w lokalnym szpitalu ogólnym!**

Plan umiejscowienia Centrów Zdrowia Psychicznego

Umiejscowienie CZP – pozaszpitalna infrastruktura CZP co do zasady powinna być w całości zlokalizowana na obszarze odpowiedzialności terytorialnej.

W przypadku braku dostępu do bazy szpitalnej na tym obszarze, dopuszczalne jest zapewnienie całodobowych świadczeń szpitalnych CZP dla dorosłych w szpitalu najbliższym temu obszarowi.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia 1 z dnia 9 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego

- „**bliski dostęp**” – *zapewnienie realizacji świadczeń opieki zdrowotnej nie dalej niż w sąsiednim powiecie w stosunku do miejsca udzielania świadczenia*
- Paragraf 11 ust. 4 *Oddział psychiatryczny i miejsce udzielenia pomocy doraźnej mogą być zlokalizowane poza obszarem działalności centrum, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia odpowiedniej dostępności publicznym transportem zbiorowym, jednak nie dalej niż w warunkach bliskiego dostępu.*

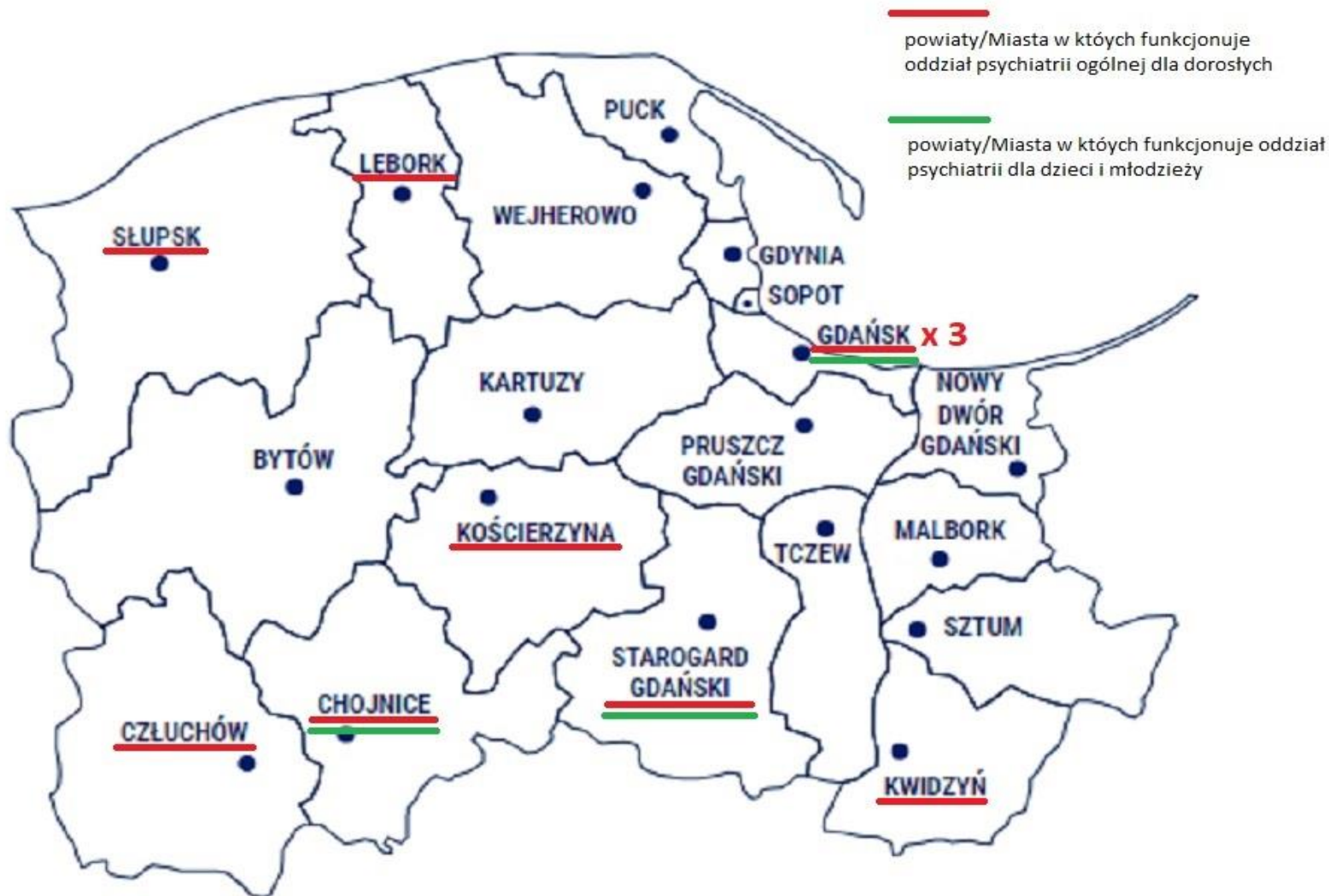
Pilotaż Centrów Zdrowia Psychicznego

Miejsca objęte pilotażem centrów zdrowia psychicznego

<https://czp.org.pl>

Plan umiejscowienia Centrów Zdrowia Psychicznego – oddziały opieki stacjonarnej

Reforma psychiatrii dzieci i młodzieży

Ośrodki środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży, nazywane **I stopniem referencyjnym**.

Ministerstwo Zdrowia planuje, żeby docelowo w każdym powiecie lub grupie powiatów funkcjonował taki ośrodek pierwszego stopnia referencyjnego.

Gęsta sieć placówek umożliwi pracownikom współpracę ze środowiskiem lokalnym, zwłaszcza z placówkami oświatowymi. Współpraca ze szkołami i poradniami pedagogiczno-psychologicznymi działającymi w ramach resortu oświaty jest bowiem bardzo istotna dla zapewnienia skutecznej i kompleksowej opieki.

Cel szczegółowy 2:

Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego

1. Opracowanie wojewódzkiego programu poszerzania, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2. Wspieranie oraz promowanie projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym zapewnienie ciągłości działaniom skutecznym
3. Ustalenie w porozumieniu z grupą ekspertów i samorządami lokalnymi priorytetów promocji zdrowia psychicznego na obszarze województwa pomorskiego
4. Upowszechnienie wiedzy na temat zdrowia psychicznego wśród mieszkańców województwa pomorskiego poprzez działania promocyjne

Cel szczegółowy 3:

Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi

1. Zwiększenie dostępności rehabilitacji zawodowej, organizacja poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi
2. Aktualizacja i wdrażanie wojewódzkiego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi
3. Prowadzenie kampanii szkoleniowo – informacyjnej adresowanej do pracodawców, promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi

Cel szczegółowy 3 c.d.:

4. Udzielanie porad i informacji zawodowej klientom WUP w Gdańsku (powiatowe urzędy pracy), w tym osobom niepełnosprawnym z zaburzeniami psychicznymi
5. Prowadzenie zajęć dotyczących informacji o rynku pracy dla osób z zaburzeniami psychicznymi
6. Opracowywanie materiałów informacyjnych, poradników dla osób poszukujących pracy, w tym osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi
7. Realizacja przez uprawnionych Beneficjentów projektów wspierających aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi

Cel szczegółowy 4:

Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy

1. Przygotowanie przewodnika informacyjnego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi
2. Realizacja, koordynacja i monitorowanie Pomorskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego

Cel szczegółowy 5:

Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Pomorza.

Sposób realizacji zadań

Zadania do realizacji ze wskazaniem konkretnych celów, realizatorów oraz partnerów (w układzie zgodnym z poniższą tabelą) będą ustalane w rocznym okresie rozliczeniowym w III kwartale roku poprzedzającego rok realizacji. Określony katalog zadań do realizacji może podlegać zmianom w uzasadnionych przypadkach (np. zmiana obowiązującego prawa, decyzje władz centralnych). W roku 2020, zadania do realizacji zostaną wskazane po uchwale Zarząd Województwa Pomorskiego (dalej: ZWP).

	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Partnerzy	Termin realizacji	Uwagi
CEL GŁÓWNY:					
Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb					
Cel szczegółowy 1:					
Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej					
	Opracowanie strategii rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego z uwzględnieniem map potrzeb (inicjowanie opracowania i stopniowa realizacja z uwzględnieniem programów powiatowych, wojewódzkiego programu zwiększania dostępności i zmniejszenia nierówności w dostępie do różnych form psychiatrycznej opieki zdrowotnej)*				

Monitorowanie i ocena wyników

Przedmiotem monitorowania będą wybrane mierniki oceny efektów realizacji określone dla wszystkich celów. Monitorowanie Programu będzie odbywać się systematycznie przy współudziale wielu instytucji współpracujących i zaangażowanych w jego realizację. Departament Zdrowia każdego roku (I kwartał) będzie przedstawiał sprawozdanie z realizacji Programu.

Jednocześnie sprawozdanie będzie zawierało informacje o liczbie zorganizowanych konferencji, spotkań, warsztatów, programów z zakresu promowania społecznej integracji oraz specjalistycznych programów opieki psychiatrycznej i promocji zdrowia psychicznego.

Monitorowanie będzie prowadzone zgodnie z wypracowywanymi narzędziami i metodologią mierzenia wskaźników.

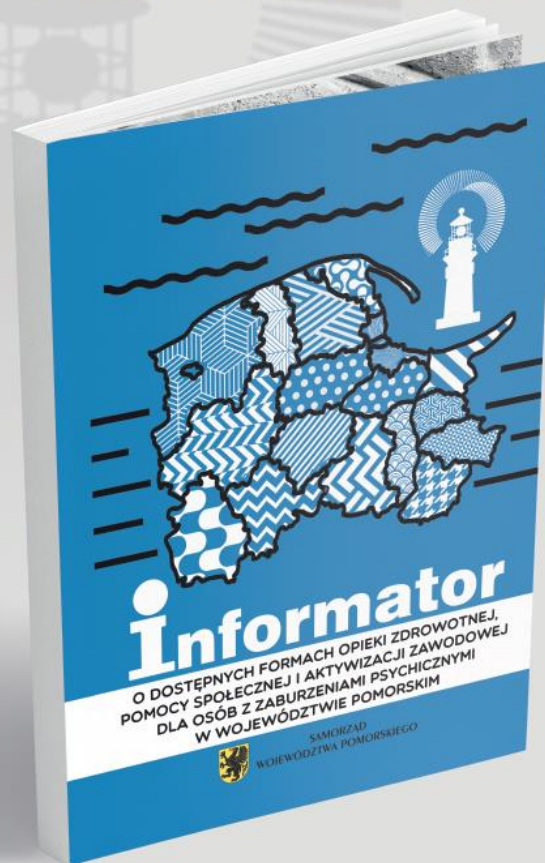
Lp.	Zadanie	
1.	Powołanie uchwałą Zarządu Województwa Pomorskiego Pomorskiego Zespołu ds. Zdrowia Psychicznego	15 październik 2019 r.
2.	Przesłanie pierwszej wersji Pomorskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego do grupy eksperckiej	Listopad 2019 r.
3.	Zebranie uwag od grupy eksperckiej wraz z propozycjami zmian i uzupełnień - tryb obiegowy (droga mailowa)	Grudzień 2019 r.
4.	Naniesienie uwag grupy eksperckiej w opracowywanym dokumencie	Styczeń 2020 r.
5.	Przesłanie Programu do konsultacji społecznych	03 lutego 2020 r. – 17 lutego 2020 r.
6.	Zebranie uwag oraz naniesienie uwag samorządów powiatowych w opracowywanym dokumencie	17 lutego 2020 – 21 lutego 2020 r.
7.	Spotkanie podsumowujące prace nad opracowaniem Programem , ostateczne zatwierdzenie Programu wraz z ustaleniem dalszych prac nad poszczególnymi elementami Programu	24.02.2020 r. – 28.02.2020 r.
8.	Przyjęcie Uchwałą ZWP Programu	Pierwszy tydzień marca 2020 r.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Marszałek Województwa Pomorskiego
Mieczysław Struk

oddaje w Państwa ręce

WOJEWÓDZTWO
POMORSKIE

do pobrania na stronie www.pomorskie.eu/zdrowie

Dziękuję Państwu za uwagę

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk, tel. 58 32 68 555, faks 58 32 68 556
www.pomorskie.eu